

I. Легалізація перебування

1. Чи буде продовження статусу UKR? Як довго я можу легально перебувати в Польщі зі статусом UKR і що мені потрібно зробити, щоб не втратити цей статус (PESEL UKR, виїзди з Польщі, зміна життєвої ситуації)?

Згідно з чинними нормативними актами статус UKR, що надається громадянам України та певним членам їхніх родин, було продовжено до **4 березня 2027 року**.

Якщо під час отримання номера PESEL ви надали закордонний паспорт, Вам нічого не потрібно робити — статус UKR продовжується автоматично. Однак, якщо Вас зареєстрували лише на підставі особистої заяви без пред'явлення закордонного паспорта, ви обов'язково повинні підтвердити свою особу, пред'явивши дійсний закордонний паспорт у будь-якому управлінні гміни (urząd gminy) **до 31 серпня 2026 року**. В іншому випадку ви втратите PESEL UKR і втратите право перебувати легально в Польщі.

Статус UKR також втратять особи, які:

- залишили територію Польщі на термін понад 30 днів;
- отримали дозвіл на постійне проживання, дозвіл на проживання довгострокового резидента Європейського Союзу, дозвіл на тимчасове проживання (карту побиту), статус біженця, додатковий захист, дозвіл на толероване перебування або дозвіл на перебування з гуманітарних причин;
- подали в Польщі заяву про надання міжнародного захисту або від імені яких така заява була подана;
- отримали тимчасовий захист у іншій країні Європейського Союзу;
- набули громадянство Польщі або іншої країни Європейського Союзу;
- в'їхали до Республіки Польща на підставі дозволу на перетин кордону в рамках малого прикордонного руху.

2. Чи можна отримати статус UKR, якщо людина щойно приїхала до Польщі?

Громадянин України, який щойно прибув до Республіки Польща у зв'язку з війною, може отримати PESEL UKR, якщо:

1. звернеться до будь-якого управління гміни не пізніше ніж протягом **30 днів** з моменту перетину кордону з Польщею. Перевищення цього терміну унеможлиблює отримання статусу UKR;
2. має дійсний закордонний паспорт, який пред'явить під час реєстрації в управлінні гміни.

3. Що зі зміною статусу UKR на CUKR? Очікування на рішення триває до року, тому потрібна інформація, зокрема для осіб з інвалідністю, які після 4 березня 2027 р. не матимуть підстав для перебування через роботу, навчання, шлюб з громадянином/кою Польщі тощо.

Для громадян України, які мають PESEL зі статусом UKR та подадуть заяву на карту побиту **CUKR**, і цю заяву не буде розглянуто до 4 березня 2027 року, матимуть легальне перебування на території Республіки Польща до дня:

- отримання карти побиту **CUKR** (або її анулювання у зв'язку з неотриманням протягом 60 днів з дня надання воєводським управлінням інформації про можливість її отримання),
- у якому рішення про відмову у видачі карти побиту або про закриття провадження у справі про видачу карти побиту стане остаточним.

4. Що потрібно для отримання карти побиту CUKR?

Необхідно відповідати наступним умовам одночасно:

- бути громадянином України або членом його родини (наприклад, чоловіком або дружиною);
- легально перебувати в Польщі на підставі тимчасового захисту;
- станом на **4 червня 2025 року** мати номер PESEL зі статусом UKR;
- у день подання заяви мати PESEL зі статусом UKR виданий на підставі поданого до будь-якої гміни дійсного закордонного паспорта;
- мати безперервний статус UKR щонайменше протягом **365 днів**.

Подання заяви на видачу карти побиту CUKR буде можливим виключно в електронній формі і лише тоді, коли дані внесені до реєстру PESEL в повному обсязі. Цей процес відбуватиметься шляхом входу до системи «Модуль обслуговування справ» (MOS) через login.gov.pl, подальшого заповнення форми заяви на видачу карти побиту та, на завершення, підписання заяви електронним підписом, для чого необхідно мати довірений профіль (Profil Zaufany), кваліфікований електронний підпис або особистий підпис (podpis osobisty).

До заяви додаються:

- актуальне цифрове фото, яке відповідає встановленим вимогам, **зокрема: без фону, у визначеному форматі;**
- підтвердження оплати (сканована копія документа або електронне підтвердження переказу): за видачу карти побиту 100 злотих та сплати адміністративного збору (opłata skarbową) за видачу дозволу на тимчасове перебування у розмірі 340 злотих.

Подання заяви на отримання карти побиту CUKR стане можливим після оприлюднення відповідного повідомлення Міністерством внутрішніх справ та адміністрації (MSWiA).

5. Які саме документи потрібно підготувати для подання заяви на карту побиту або статус CUKR для дітей, які в'їхали до Польщі до досягнення 12-річного віку, та який мінімальний термін дії закордонного паспорта дитини вимагається?

Якщо неповнолітня дитина в'їхала на територію Республіки Польща до досягнення 12-річного віку і користується на цій території тимчасовим захистом (статус UKR), то для подання заяви на видачу карти побиту в реєстрі Міністра цифровізації мають бути наявні:

- відбитки пальців (папілярних ліній) або інформація про фізичну неможливість взяття відбитків, або інформація про тимчасову неможливість їх взяття (двічі) — якщо дитина досягла 6-річного віку (з моменту досягнення дитиною 6 років виникає обов'язок доповнити дані відбитками папілярних ліній шляхом подання заяви про доповнення даних);
- відтворення власноручного підпису (за винятком випадків, коли особа не може підписатися — наприклад, через хворобу або інвалідність) — якщо дитина досягла 12-річного віку (з моменту досягнення дитиною 12 років виникає обов'язок доповнити дані відтворенням власноручного підпису шляхом подання відповідної заяви).

Наявність дійсного закордонного паспорта є обов'язковою для внесення даних до реєстру PESEL та під час отримання карти CUKR. Немає жодних вимог щодо терміну дії закордонного паспорта «на роки вперед».

6. Як легалізувати перебування в Польщі особам, які не можуть працювати або не можуть знайти роботу? Чи можуть особи пенсійного віку або особи з інвалідністю претендувати на карту CUKR, якщо вони не працюють?

Питання працевлаштування не є фактором, який впливає на рішення про видачу карти побиту CUKR. Немає перешкод для осіб пенсійного віку та осіб з інвалідністю для отримання на карту побиту CUKR.

Тим не менш, іноземець, який планує залишитися в Польщі, повинен мати стабільний дохід, що забезпечує засоби до існування. Карта побиту CUKR гарантує легальне перебування, однак вона не пов'язана з жодною надзвичайною підтримкою, крім тієї, що загалом належить усім особам, які проживають у Польщі.

7. Чи зможе особа пенсійного віку, яка не володіє комп'ютерними навичками та не має довіреного профілю (Profil Zaufany), подати заяву на карту побиту CUKR, якщо це буде можливо лише в електронній формі? Чи передбачені винятки для таких осіб?

Спосіб подання заяви є однаковим для всіх заявників. У цьому процесі можна буде отримати підтримку від працівників воєводських управлінь, неурядових організацій, а також у межах проєкту «Разом до Незалежності» (Wspólnie do Niezależności).

8. Де отримати допомогу в легалізації перебування? Хто може мені допомогти?

Допомога в процедурі легалізації перебування надаватиметься в межах проєкту «Разом до Незалежності» (Wspólnie do Niezależności), який реалізується Міністерством Внутрішніх Справ та Адміністрації (MSWiA) спільно з партнерами, а саме: Польським Червоним Хрестом (PCK) та Фондом «Польський центр міжнародної допомоги» (PCPM). Кожен учасник цього проєкту може скористатися професійною підтримкою персоналу проєкту. Також буде продовжено проведення тренінгів у сфері легалізації перебування на території Республіки Польща.

9. Чи можна буде виїжджати з Польщі після подання заяви на карту CUKR?

Подання особою, яка має номер PESEL зі статусом UKR, заяви на отримання карти CUKR не позбавляє його вищезгаданого статусу. На практиці це означає, що такий іноземець й надалі зможе виїжджати з території Республіки Польща, але за умови, що термін поїздки не перевищує 30 днів.

10. Чи період перебування зі статусом UKR та період перебування на підставі карти CUKR будуть повністю зараховуватися до 5 років легального перебування (за умови роботи та сплати всіх внесків), щоб у майбутньому мати змогу подати заяву на карту резидента?

Згідно з позицією Голови Управління у справах іноземців (UdSC), період перебування іноземця на території Республіки Польща в рамках тимчасового захисту (період зі статусом UKR) не зараховується до 5-річного періоду, про який йдеться у art. 211 ust. 1 Ustawy o Cudzoziemcach.

Натомість, перебування на території Республіки Польща на підставі карти CUKR вже буде зараховуватися до 5-річного періоду перебування, необхідного для отримання статусу довгострокового резидента Європейського Союзу.

11. Карта побиту чи карта побиту CUKR: що буде кращим вибором для жінок з дітьми, які навчаються у школі?

Запланований шлях побиту через отримання карти побиту CUKR є простішим і швидшим, ніж отримання стандартної карти побиту. Тому рекомендується, щоб усі особи, які відповідають умовам отримання карти побиту CUKR, скористалися цією можливістю легалізації перебування.

12. До якої дати потрібно подати заявку на карту побиту CUKR, щоб легально перебувати в Польщі з легальним доступом до праці? На який період часу можна отримати карту?

Заявки на карту побиту CUKR потрібно подати найпізніше до 4 березня 2027 року. Карта побиту CUKR видається на період 3 років.

II. Доступ до ринку праці

1. Які у мене права як працівника в Польщі (договір, зарплата, внески ZUS, медичне страхування, відпустка)?

Легально працевлаштованим іноземцям належать ті самі трудові права, що й громадянам Республіки Польща. Ці питання регулюються Законом від 26 червня 1974 року Трудовий кодекс (Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r., roz. 277 z różn. zm.)), який визначає права та обов'язки працівників і роботодавців.

2. Чи можу я легально працювати в Польщі зі статусом UKR і що має зробити працедавець, щоб моя праця була законною (повідомлення, договір, ZUS)?

Так, праця осіб зі статусом UKR є повністю законною. Якщо у Вас є номер PESEL зі статусом UKR, Ви можете працювати в Польщі без необхідності оформлення спеціального дозволу на працю. Ваше право на працю майже таке саме, як у громадян Польщі – єдиним винятком є посади, які закон резервує виключно для поляків.

Щоб Ваша праця була законною, працедавець повинен:

- повідомити про факт Вашого працевлаштування до уряду праці повіту (відповідно до його місцезнаходження або місця проживання),
- зробити це протягом 7 днів з дня, коли Ви фактично почнете у нього працювати.

Згідно з останніми нормативними актами, можлива відсутність повідомлення з боку працедавця не робить Вашу працю нелегальною.

Раніше існували правові сумніви, через які помилка роботодавця могла призвести до втрати працівником права на працю (також заднім числом). Тепер законодавство чітко вказує, що Ваше право на працю не залежить від того, чи виконав роботодавець обов'язок повідомлення уряду.

Саме працедавець несе повну відповідальність за формальності. Якщо він не повідомить про Ваше працевлаштування вчасно, йому загрожує штраф у розмірі від 1000 до 3000 злотих. Для Вас робота залишається законною.

III. Проживання

1. Чи буде допомога на покриття витрат на проживання для осіб, які не здатні працювати (осіб пенсійного віку та осіб з інвалідністю)?

Особи зі статусом UKR, які:

- мають медичний висновок про середній або значний ступінь інвалідності або еквівалентний медичний висновок, підтверджений польським документом, що підтверджує наявність такого висновку,

- досягли віку 60 років (жінки) або 65 років (чоловіки), за умови, що вони не отримують польської пенсії, не працюють, не мають на території Республіки Польща повнолітніх дітей, онуків або інших нащадків, які підлягають аліментним зобов'язанням,

і які не здатні самостійно забезпечити собі проживання, можуть отримати допомогу у вигляді колективного проживання разом з щоденним харчуванням, яка організована в рамках системи підтримки, що надається Міністром сім'ї, праці та соціальної політики (Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej).

2. Я мати трьох дітей, чи можу я після 30 червня проживати в центрі колективного розміщення на комерційних умовах?

Особи, які не належать до вразливої групи, після 30 червня 2026 року можуть проживати в центрі колективного розміщення (за умови, що об'єкт пропонує таку можливість) виключно на комерційних умовах, узгоджених з власником об'єкта. У таких ситуаціях особа повністю покриває вартість свого проживання та проживання своєї родини.

3. Де будуть проживати особи пенсійного віку, коли всі центри колективного розміщення будуть закриті?

Особам зі статусом UKR, які належать до вразливих груп (зокрема, пенсіонерам без польської пенсії, які не працюють, не мають на території Республіки Польща повнолітніх нащадків, які підлягають аліментним зобов'язанням, і не можуть самостійно забезпечити собі житло), згідно з чинним законодавством надається допомога в центрах колективного розміщення до 4 березня 2027 року.

4. Хто звільнений від обов'язку оплати за проживання та харчування в центрах колективного розміщення?

Від обов'язку сплати за проживання та харчування в центрах колективного розміщення звільнені особи, які належать до вразливих груп. З 5 березня 2026 року до вразливої групи відносять особу, яка відповідає хоча б одній з наступних умов:

- 1) має медичний висновок про середній або значний ступінь інвалідності, або еквівалентний медичний висновок, або є опікуном такої особи та не отримує допомоги по догляду;
- 2) досягла:
 - а) для жінок — 60 років,
 - б) для чоловіків — 65 років

- за умови, що не отримує польської пенсії, не працює та не має на території Республіки Польща повнолітніх нащадків (дітей або онуків), які підлягають аліментним зобов'язанням;

- 3) є вагітною жінкою або особою, яка виховує дитину до 12-го місяця життя разом із цією дитиною, на підставі наданих документів;
- 4) є особою з іноземної інституційної замісної опіки (zagranicznej instytucjonalnej pieczy zastępczej);
- 5) є особою безпосередньо після госпіталізації, фінансованої Національним фондом охорони здоров'я (Narodowy Fundusz Zdrowia), яка тривала щонайменше 7 днів, але не довше, ніж до усунення причини, що була підставою госпіталізації.

Допомога у забезпеченні проживання та харчування також може надаватися іноземцю, який отримав поранення внаслідок воєнних дій на території держави або географічного регіону, щодо якого Рада Європейського Союзу (Rada Unii Europejskiej) ухвалила рішення про масовий приплив переселенців, що не відповідає умовам законного в'їзду на територію Республіки Польща, і який був транспортований до Польщі з метою надання медичної допомоги.

За чинними правилами допомога у проживанні та харчуванні до 30 червня 2026 року також надаватиметься особам, які перебуватимуть у центрах колективного розміщення станом на 4 березня 2026 року.

5. Чи мати з інвалідністю з кількома дітьми повинна платити за проживання в центрі колективного розміщення?

Мати зі статусом UKR, яка має медичний висновок про середній або значний ступінь інвалідності, або еквівалентний медичний висновок, підтверджений польським документом, звільняється від оплати за проживання та харчування в центрі колективного розміщення. Від оплати також може бути звільнений її опікун, якщо він не отримує допомоги по догляду. Однак її діти не класифікуються як особливо вразлива група, тому вони зможуть проживати в центрі колективного розміщення (якщо об'єкт пропонує таку можливість) лише на комерційних (платних) умовах, узгоджених з власником об'єкта.

6. Чи допомога по догляду включається до доходу при розрахунку оплати за проживання в центрі колективного розміщення?

Громадянину України, який перебуває на території Республіки Польща та отримує допомогу по догляду, не надається проживання та харчування в центрі колективного проживання.

7. Чи мають особи з тимчасовим захистом право брати на участь у програмі соціального/комунального житла в громаді?

Громадяни України, які мають номер PESEL зі статусом UKR, мають право подавати заявку на комунальне або соціальне житло в громаді на тих самих умовах, що й інші іноземці, за умови дотримання критеріїв доходу та житла.

8. Чи можуть хворі особи після госпіталізації перебувати в центрі колективного розміщення? Які є критерії для того, щоб хвора особа після госпіталізації могла перебувати в центрі колективного розміщення? Куди звернутися і як отримати направлення до центру колективного розміщення? Як довго така особа може перебувати в центрі колективного розміщення?

Особи безпосередньо після госпіталізації, фінансованої Національним фондом охорони здоров'я (Narodowy Fundusz Zdrowia), що тривала принаймні 7 днів, можуть перебувати в центрі колективного розміщення, але не довше, ніж до припинення причини, що була підставою для цієї госпіталізації.

Документом, що дає право на перебування в центрі колективного розміщення, у такому випадку є виписка з лікарні з відповідною приміткою, яка дозволить встановити зазначені обставини.

IV. Медична допомога

1. Чи матимуть громадяни України медичне страхування, якщо вони не працюють?

Доступ до медичної допомоги мають громадяни України, які мають номер PESEL зі статусом UKR, за умови, що вони застраховані та сплачують внески на медичне страхування.

Ці правила аналогічні правилам, що діють для громадян Польщі.

Виняток із цього правила становлять особи, які мають довідку про проживання в центрі колективного розміщення, вагітні жінки, жінки під час пологів та у післяпологовий період, особи віком до 18 років, а також особи, які стали жертвами згвалтування або катувань, що мають номер PESEL зі статусом UKR.

При цьому фінансування з боку Національного фонду охорони здоров'я (Narodowy Fundusz Zdrowia) не поширюється на санаторно-курортне лікування та реабілітацію, лікування безпліддя, операції з ендопротезування та видалення катаракти, а також надання лікарських засобів, що надаються пацієнтам у межах програм політики охорони здоров'я Міністра, відповідального за питання охорони здоров'я.

2. Чи матимуть пенсіонери, які більше не проживають у центрах колективного розміщення (орендують житло самостійно або живуть з дітьми), доступ до медичної допомоги після 04.03.2026 року?

Громадяни України, які мають номер PESEL зі статусом UKR та отримують польську пенсію, незалежно від того, чи проживають вони в центрі колективного розміщення, матимуть право на медичні послуги, що надаються на принципах та в обсязі, визначених в Ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej. Розмір отриманої пенсії жодним чином не впливає на це право. Це не стосується санаторно-курортного лікування та реабілітації, лікування безпліддя, операцій з ендопротезування та видалення катаракти, а також видачі ліків пацієнтам за програмами політики охорони здоров'я Міністра, відповідального за питання охорони здоров'я.

3. Які медичні послуги є безкоштовними для всіх осіб зі статусом UKR?

Особи під тимчасовим захистом, які мають номер PESEL зі статусом UKR, можуть користуватися медичною допомогою на принципах, аналогічних до громадян Польщі. Це означає, що вони матимуть доступ до всіх медичних послуг лише у випадку, якщо вони застраховані та сплачують внески на медичне страхування. Виняток становлять групи, описані у відповіді на питання №1.

Усі особи під тимчасовим захистом, які мають номер PESEL зі статусом UKR і перебувають у стані, що загрожує життю чи здоров'ю, мають право на отримання невідкладної медичної допомоги в необхідному обсязі.

4. Чи мають пенсіонери віком понад 65 років зі статусом UKR право на дофінансування до вартості ліків (refundacja leków)?

Пенсіонери з України, які мають номер PESEL зі статусом UKR, мають право на дофінансування до вартості ліків за умови, що вони охоплені медичним страхуванням у Польщі (обов'язковим чи добровільним).